

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
LITERATŪROS MAIŠTININKAI: AVANGARDAS, KAIRIEJI, BOHEMA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Mindaugas Kvietkauskas	Filologijos fakultetas
Kitas (-i):	

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Auditorinė	Rudens semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai:	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	34	96

Dalyko (modulio) tikslas		
Dalyko studijomis ugdoma analitinis, kritinis ir kūrybinis mąstymas, gebėjimas dirbti individualiai ir grupėmis, tarpkultūrinė kompetencija, esminės literatūrologijos bei kultūrologijos žinios ir gebėjimai jas taikyti, Lietuvos ir Europos literatūros bei kultūros reiškinių (revoliucinė kultūra, avangardas, kairioji literatūra, bohema) bei procesų supratimas, analizė, vertinimas, literatūros ir kultūros tyrėjo kompetencija.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės kritiškai vertinti, analizuoti kultūros ir literatūros reiškinius, išvelgti ryšius tarp jų; gebės kelti probleminius klausimus, dalyvauti diskusijose, argumentuoti savo nuomonę, gebės būti atviri naujovėms ir kaitai, laisvi nuo stereotipų.	Įtraukiamoji paskaita; probleminis interaktyvus dėstymas; savarankiška tekstų analizė; seminarų pranešimai ir diskusijos.	Darbas per seminarus, savarankiškų užduočių atlikimas, referatas, egzaminas.
Gebės kelti individualius veiklos tikslus, jų siekti; planuoti laiką ir laikytis nustatytų terminų; gebės gerbti kitus asmenis ir jų nuomones, tinkamai su jais bendrauti diskusijoje; konstruktyviai dirbti grupėje; gebės vadovautis profesinės etikos ir pilietiškumo principais.	Įtraukiamoji paskaita; probleminis interaktyvus dėstymas; savarankiška tekstų analizė; seminarų pranešimai ir diskusijos.	Darbas per seminarus, savarankiškų užduočių atlikimas, egzaminas.
Gebės būti atviras Lietuvos kultūros ir kitų kultūrų pažinimui, gretinti skirtingų Europos kultūrų reiškinius, ugdyti pilietinį bei kultūrinį sąmoningumą ir jautrumą; gebės kritiškai ir tolygiai vertinti Lietuvos ir kitų kultūrų reiškinius ir procesus.	Įtraukiamoji paskaita; probleminis interaktyvus dėstymas; savarankiška tekstų analizė; seminarų pranešimai ir diskusijos.	Darbas per seminarus, savarankiškų užduočių atlikimas, referatas, egzaminas.

Suvoks literatūrą kaip reiškinį, susijusį su moderniosios visuomenės ir kultūros raida, žinos, supras ir gebės tinkamai vartoti bei aiškinti pagrindines literatūrologijos bei su jomis susijusias istorijos bei kultūrologijos sąvokas.	Įtraukiamoji paskaita; probleminis interaktyvus dėstymas; savarankiška tekstų analizė; seminarų pranešimai ir diskusijos.	Darbas per seminarus, savarankiškų užduočių atlikimas, referatas, egzaminas.
Gebės analizuoti, interpretuoti ir vertinti XIX–XXI a. įvairių žanrų ir stilių avangardinės, kairiosios, kontrakultūrinės lietuvių ir Europos literatūros tekstus ir visuomenės reiškinius platesniame tarpkultūriniame kontekste, vartodami tinkamą terminiją, taikydami tinkamus metodus, naudodamiesi šiuolaikinėmis technologijomis, duomenų ištekliais ir šaltiniais.	Įtraukiamoji paskaita; probleminis interaktyvus dėstymas; savarankiška šaltinių paieška, tekstų analizė; seminarų pranešimai ir diskusijos.	Darbas per seminarus, savarankiškų užduočių atlikimas, referatas, egzaminas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Maišto paradigma moderniojoje literatūroje. Avangardo programa ir kryptys XX a. mene. Europos kairiųjų literatūrinė pasaulėvoka. Bohema - moderniojo meno socialinė opozicija. Subkultūros ir kontrkultūros samprata.	2		2				4	10	Teorinės, kritinės literatūros skaitymas ir analizė. V. Kavolis, <i>Kultūrinė psichologija</i> , p. 11–48; D. Striogaitė, <i>Avangardizmo sukūryje</i> , p. 13–39; V. Kolocotroni ir kt., <i>Modernism: an Anthology of Sources and Documents</i> , p. 249–256; 262–267; 270–287; 315–316.
2. Maištininkų subkultūros XIX–XX a. sandūros Lietuvoje: nuo slaptųjų kultūros draugijų iki revoliucinių marksizmo ratelių. Kairiųjų lietuvių demokratų laikysenos ir kūryba amžių sandūros literatūroje. Prometėjiškasis sąmoningumas.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (J. Biliūnas, J. Janonis, K. Jasiukaitis, B. Laucevičius ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. A. Camus, <i>Maištaujantis žmogus</i> , p. 31–40; 49–59; 125–144.
3. Meno bohemos formavimasis XX a. pradžios Vilniuje. Pirmieji modernistų literatūriniai sambūriai, manifestacijos, provokatyvios laikysenos. Daugiataučio Vilniaus teatro ir dailės artistinė terpė. Ryšiai su Peterburgo ir Maskvos menine bohema.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (B. Sruoga, I. Šeinius, L. Naidusas, J. Jankowskis ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. M. Kvietkauskas, <i>Vilniaus literatūrų kontrapunktai: ankstyvasis modernizmas 1904–1915</i> , p. 290–352;

									L. Laučkaitė, <i>Vilniaus dailė XX a. pradžioje</i> , p. 158–181.
4. Pirmasis Lietuvos avangardas: „Keturi Vėjai“-konstruktyvizmo dailė - „MUBA“. Literatūrinės ir vizualinės kalbos reforma. Idėjiniai ir stilistiniai programos sandai. Sociokultūrinė avangardo komunikacija. Avangardinis lietuvių knygos menas.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (K. Binkis, P. Tarulis, J. Tysliava ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. D. Striogaitė, <i>Avangardizmo sukūryje</i> , p. 40–126. Ch. Zürcher, <i>Lietuvių avangardo pavasaris</i> , p. 141–167.
5. Kairiojo avangardo programa IV deš. literatūroje ir intelektualiniame gyvenime. „Trečias frontas“ ir Vilniaus katastrofizmas. Kapitalistinės visuomenės kritika ir santykis su totalitarizmo ideologija literatūros sferose. „Maištininkų elitai“: kairieji antikomunistai XX a. vidurio lietuvių literatūroje.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (P. Cvirka, K. Korsakas, K. Boruta, Č. Milošas ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. D. Striogaitė, <i>Avangardizmo sukūryje</i> , p. 127–142; M. Tamošaitis, <i>Didysis apakimas: lietuvių rašytojų kairėjimas ketvirtajame XX a. dešimtmetyje</i> , p. 29–57.
6. Tarpukario Lietuvos meno bohema: sambūriai, kavinės, figūros Kaune ir Vilniuje. Socialinių santykių provokavimas ir literatūriniai bohemos mitai. Ryšiai su Vakarų bohemiškuoju meniniu gyvenimu.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (P. Andriušis, L. Janušytė, H. Parlandas, R. Mackonis ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. K. Gelder, <i>Subcultures: Cultural Histories and Social Practice</i> , p. 67–82. J. Minelgaitė, Tarpukario Kauno bohemos ypatumai, p. 109–154.
7. Sovietmečio nonkonformizmas: sociokultūrinė bohemos specifika, „tylusis modernizmas“, disidentizmas, jaunimo subkultūros (hipiai). Antroji avangardo banga 7-9 deš. literatūroje. Bohemiškasis naratyvas XX a. pabaigos lietuvių grožinėje ir dokumentinėje prozoje.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (P. Širvyys, J. Kunčinas, A.A. Jonynas, J. Ivanauskaitė ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. J. Kavaliauskaitė, A. Ramonaitė (red.), <i>Sąjūdžio ištakų beišskleidimas: nepaklusniųjų tinklaveikos galia</i> , p. 59–

									131; E. Lubyte (sud.), <i>Tylusis modernizmas Lietuvoje 1962–1982</i> , p. 175–269.
8. Trečiasis avangardas: maišto strategijų naujinimas šiuolaikinėje literatūroje. Nepriklausomybės laikų neoavangardo kūrėjai, kultūrinės ir leidybinės iniciatyvos. Intelektualiniai „naujosios kairės“ bandymai. Kintanti bohemos teritorija.	2		2				4	10	Grožinių, dokumentinių tekstų analizė seminare (B. Januševičius, T. S. Butkus, M. Gimžauskas, G. Norvilas ir kt.). Kritinės literatūros skaitymas, analizės rengimas ir pristatymas seminare. G. Viliūnas, (sud.), <i>Naujausioji lietuvių literatūra (1988–2002)</i> , p. 156–201.
9. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas	2							16	
Iš viso	18		16				3 4	96	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Darbas per seminarus	20%	Semestro metu	Seminarams studentai parengia kritinio, dokumentinio arba grožinio teksto analizę kurso problematikos aspektu, vyksta analizės pristatymas ir diskusijos. Jei studentas nuolat dalyvauja seminaruose – atlieka skirtas užduotis, gerai parengia analizes, aktyviai diskutuoja, teikia grįžtamąjį ryšį (80% seminarų ar daugiau) – 2 balai. Dalyvaujant 60–80% seminarų – 1 balas. 1 balas taip pat skiriamas, kai dalyvaujama daugiau nei 80%, bet pasyviai, nediskutuojama, neparengiamos užduotys ir pan. Dalyvaujant mažiau nei 60 % seminarų – 0 balų.
Referatas	40%	Kurso pabaigoje	Referatas (7–8 p.) gali būti parengtas seminare atliktos ir pristatytos analizės pagrindu. Referatas pateikiamas egzaminui. Vertinamas pagal 10 balų sistemą. Darbo struktūra: 1 balas. Referato struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (titulinis puslapis, turinys, įvadas, pagrindinis tekstas, išvados, literatūros sąrašas, santrauka), darbo apimtis atitinka reikalavimus. Darbo koncepcija (įvadas): 1 balas. Pagrįstas temos ir problemos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas darbo tikslas ir uždaviniai. Analizė: 4 balai. Remiamasi moksline literatūra ir kurso medžiaga, atsižvelgta į seminaruose gautas pastabas ir diskusinius klausimus, nėra dalykinių klaidų, ne tik referuojama, bet ir analizuojama, darbo autorius / -ė lygina ir vertina įvairius tekstus, autorių pozicijas. Išvados: 2 balai. Išvados pagrįstos, nuodugniai atsakyta į analizės problemą. Tyrimo kultūra: 1 balas. Autoriaus / -ės pozicija argumentuota, mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai, cituojant kitų mintis nuorodos pateikiamos tvarkingai, literatūros sąrašas sutvarkytas tinkamai. Kalba ir darbo įforminimas: 1 balas. Dėstoma moksliniu stiliumi, vartojamų gramatinių struktūrų ir žodyno spektras platus, kalba vartojama taisyklingai; teksto formatas atitinka reikalavimus, puslapiai numeruoti, lentelės ir paveikslai sutvarkyti tinkamai.

Egzaminas raštu	40%	Egzaminų sesijos metu	Egzaminui pateikiamas probleminis klausimas iš paskaitų ir seminarų medžiagos. Vertinama nuo 1 iki 10 balų. 10–9 – egzaminas vertinamas puikiai ir labai gerai, jei studentas / -ė tinkamai išnagrinėja teorinę problematiką, literatūros procesą ar kūrinius, geba juos susieti su bendrais lietuvių ir Europos literatūros bei kultūros kontekstais, tiksliai remiasi skaitytais teksta, moka argumentuotai ir kūrybiškai pagrįsti savo nuomonę. 8 – egzaminas vertinamas gerai, jei studentas / -ė yra perskaitęs / -čiusi visus privalomus literatūros, kritikos ar teorinius tekstus, išmano kurso teorinę problematiką, geba gerai paaiškinti raidos procesus, geba juos susieti su bendrais lietuvių literatūros kontekstais ir rišliai dėsto savo mintis. 7 – egzaminas vertinamas vidutiniškai, jei studentas / -ė žino pagrindinius literatūros raidos procesus, geba įvardinti problematiką ir nusakyti (nebūtinai tiksliai ir rišliai) literatūros tekstų reikšmę bendriems literatūros procesams. 6 – egzaminas vertinamas patenkinamai, jei studentas / -ė aptaria reiškinius ir kūrinius tik bendriausiais bruožais, bet nesugeba atskleisti jų problematikos, apibūdinti struktūros, prastai orientuojasi bendruose literatūros procesuose. 5 – egzaminas vertinamas silpnai, jeigu studentas / -ė tik žino literatūros reiškinius ar faktus, bet nesugeba savarankiškai nagrinėti tekstų problematikos ir neįstengia apibūdinti atskiro literatūros reiškinių (kūrinio) bruožų ar raidos aspekto. 4 – egzaminas vertinamas neigiamai, jei atsakymas neatitinka nei vieno anksčiau įvardinto reikalavimo.
-----------------	-----	-----------------------	---

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Camus, Albert	2006	<i>Maištaujantis žmogus</i>		Vilnius: Kronta
Gelder, Ken	2007	<i>Subcultures: Cultural Histories and Social Practice</i>		New York: Routledge
Kavaliauskaitė, Jūratė, Ainė Ramonaitė (red.)	2011	<i>Sąjūdžio ištakų beišskant: nepaklusniųjų tinklaveikos galia</i>		Vilnius: Baltos lankos
Kavolis, Vytautas	1995	<i>Kultūrinė psichologija</i>		Vilnius: Baltos lankos
Kolocotroni, Vassiliki, Jane Goldman, Olga Taxidou (eds.)	1998	<i>Modernism: an Anthology of Sources and Documents</i>		Edinburgh: Edinburgh University Press
Kvietkauskas, Mindaugas	2007	<i>Vilniaus literatūrų kontrapunktai: ankstyvasis modernizmas 1904–1915</i>		Vilnius: LRS leidykla
Laučkaitė, Laima	2002	<i>Vilniaus dailė XX a. pradžioje</i>		Vilnius: Baltos lankos
Lubytė, Elona (sud.)	1997	<i>Tylusis modernizmas Lietuvoje</i>		Vilnius: Tyto alba
Striogaitė, Dalia	1998	<i>Avangardizmo sukūryje</i>		Vilnius: LLTI
Tamošaitis, Mindaugas	2010	<i>Didysis apakimas: lietuvių rašytojų kairėjimas ketvirtajame XX a. dešimtmetyje</i>		Vilnius: Versus aureus
Viliūnas, Giedrius (sud.)	2003	<i>Naujausioji lietuvių literatūra (1988–2002)</i>		V.: Alma littera
Zürcher, Christoph	1998	<i>Lietuvių avangardo pavasaris</i>		Vilnius: LLTI
Papildoma literatūra				

Bradbury, Malcolm, James McFarlane (eds.)	1991	<i>Modernism. A Guide to European Literature 1890–1930,</i>		London: Penguin Books
Keturakis, Saulius	2003	<i>Avangardizmas XX a. lietuvių poezijoje</i>		Vilnius: VU leidykla
Kmita, Rimantas	2009	<i>Ištrūkimas iš fabriko: modernėjanti lietuvių poezija XX amžiaus 7–9 dešimtmečiais</i>		Vilnius: LLTI
Kristeva, Julia	2003	<i>Maišto prasmė ir beprasmybė</i>		Vilnius: Charibdė
Merkys, Vytautas	1967	<i>Narodnikai ir pirmieji marksistai Lietuvoje</i>		Vilnius: Mintis
Minelgaitė, Justina	2012	Tarpukario Kauno bohemos ypatumai	<i>Kauno istorijos metraštis, t. 12</i>	Kaunas: VDU
Mulevičiūtė, Jolita	2001	<i>Modernizmo link: dailės gyvenimas Lietuvos Respublikoje 1918–1940</i>		Kaunas: Nacionalinis M.K.Čiurlionio dailės muziejus
Ramanauskaitė, Eglė	2007	<i>Subkultūra: fenomenas ir modernumas</i>		Kaunas: VDU
Rowell, Margit, Deborah Wye	2002	<i>The Russian Avant-Garde Book 1910–1934</i>		New York: The Museum of Modern Art
Seigel, Jerold	1999	<i>Bohemian Paris: Culture, Politics, and the Boundaries of Bourgeois Life, 1830–1930</i>		Baltimore: The Johns Hopkins University Press

ATNAUJINTA: 2025-03-27